

„Experiența poporului român, ca și istoria dezvoltării societății omenești, demonstrează că industrializarea este singura cale care duce spre progres și civilizație, spre ridicarea standardului de viață, asigură în fapt independența și suveranitatea națională”.

NICOLAE CEAUȘESCU („Raport la cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român”)

fibra secolului XX

Mai ales vara, duminică înainte de prinz, strada se arată ca o inflorescență. Oboseala produsă de culorile monotone dispăre subit. Ochiul este fulgerat perpetuu de culori iradiante. Strada secolului XIX era clasic cenușie, citeva doamne purtau blănuri numite argintii (pentru că erau scumpe) dar de fapt erau gri. Lina și bumbacul refuzau cu îndărătnicie culori care să spargă lumina. Astăzi, contrastele coloristice sînt izbitoare și ne mențin într-o nelungă stare de atenție și vioiciune. Cauza? Fibrele sintetice. Într-un sfert de secol ele au făcut un unic și spectaculos salt, ieșind în stradă, schimbându-i fața, au intrat în casele noastre și le-au luminat.

Cred că fibrele sintetice au învățat oamenii să iubească și mai mult culorile.

Înainte de a ajunge la Piatra Neamț, de pe unde începe aerul filtrat al muntelui, se ridică în dreapta, în plină cîmpie netedă, unul din cele mai solide obiective ale industriei chimice românești: Uzina de fibre sintetice Săvinești, pe scurt: U.F.S.

Data nașterii: 1959. Incepînd de atunci, reortele și conductele argintii (au ceva de aripă de avion) suveicile și aparatele de control, telefoanele, fenolul, gazul metan, aerul și oamenii, mai ales ei, tehnica ultra modernă, s-au constituit într-un imens și perfect angrenaj, avînd un singur scop: producerea primei fibre românești: Relon. Dar vorbind astfel vedez semnificația acestei strălucitoare realizări tehnice de unul din sensurile ei esențiale: creșterea elementului uman. Pentru că una din cele mai importante consecințe ale politicii de industrializare socialistă a țării este aceasta. Tehnică la nivel mondial, deci calificare și pricepere de aceeași înaltă. Asta înseamnă a-similarea științei și culturii, cultivarea spiritului, civilizație.

De la intrarea în funcțiune, Uzina de fibre sintetice Săvinești se dezvoltă armonios, își extinde aria produselor, le îmbunătățește calitatea. În 1964 aici începe să se producă o altă fibră sintetică: Melana — lină românească. Alți oameni au intrat în circuitul tehnicii i-

nalte. Oare ciți ciobani ar fi trebuit să păstorească, urcînd muntele primăvara și coborînd iarna cu turmele, pentru a obține echivalentul în lină animală al melanei?

Să facem un calcul sumar: 3.200.000 (kg. melană, cită produce uzina) împărțit la 3 (kg. lină, cită produce o oaie) fac 1.066.666 oi. Asta înseamnă 5.533 ciobani și 200 de stîni. Dar aici totul este redus la o scară minimă. Cițiva oameni foarte calificați păzesc drumul întortocheat printre valțuri fierbinți și filiere al melanei. De la stadiul de pastă cleioasă pînă acolo unde melana este rețezată după voie, nu trece o vară. N-am cronometrat cit timp face firul de la naștere, pînă cînd cade alb-șor-gălbui-strălucitor în niște captoare de sită. Cred că mai mult de 20 de minute nu trec. Vasile Sirbu, șef de echipă peste linia a doua de la „Melană”, cel care m-a însoțit și mi-a explicat aici ceea ce trebuia să știu, este un pietrean get beget. Are 20 de ani, mai înalt ca mine, roz-sănătos, parcă a jucat baschet adineaori. Mi-a fost pionier într-o tabără de iarnă acum 8 ani și m-a recunoscut. Știe tot ce vreau eu și e bucuros că l-am găsit acolo; bine pregătit, înalt, și mulțumit că strădania profesorilor lui dă roade bune. Sînt mulți tineri aici și toți muncesc cu abnegație, uluiți că din ceea ce fac ei acolo s-ar putea îmbrăca într-un an aproape un milion de oameni. Mi-a mai fost recomandat aici un alt tînar, de 24 de ani, Dumitru Georgescu. Dar aș nota și alte nume căci multe altele merită să fie auzite. Îmi propun s-o fac cu alt prilej.

„Documentele de partid și de stat au trasat ca sarcină acestui important obiectiv industrial atingerea capacității proiectate la producția de melană și urgentarea lucrărilor la relon II”, îmi spune directorul Gheorghe Caranfil.

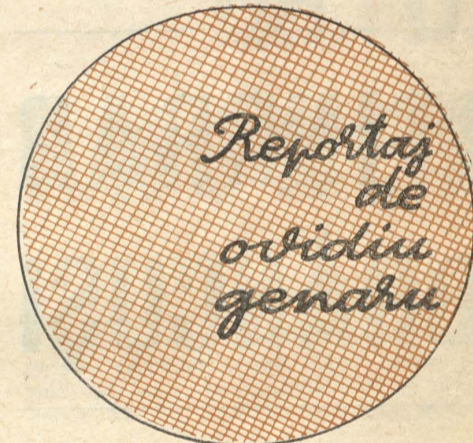
Am în față un om energic cu fața ușor alun-gită, piele închisă, ochi frumoși. Vorbește cu toată încărcătura pe care i-o dă vîrsta tînară. Se aude și în biroul secretarei prin ușa capitonată. Are două telefoane care îl solicită mereu. Înainte de a intra eu a avut o convorbire

internațională. Știe italiana și germana. A ști o limbă străină este un act de cultură, măcar prin timpul afectat însușirii ei. Aici află că pînă în 1970 producția totală a uzinei va crește de 5 ori, ca urmare a investițiilor ce se vor face. În 1965 planul la fibre relon a fost depășit cu 2,1 la sută, iar la fire cu 1 la sută.

Transcriu țările în care s-au exportat produsele uzinei. Alte contracte se vor încheia în viitor. Deci, să enumăr: Germania, Elveția, Italia, Turcia, Finlanda, India, Japonia. Las cititorului să tragă concluzia din această enumerare. Mi-am notat doar alții: Antal Tereza, fiică de țaran din Făraoni — Bacău, elevă la Grupul școlar chimic din Piatra Neamț își va aduce curînd aportul ei la lunga călătorie a firelor românești în țări cu o veche tradiție industrială. Răsfoiesc marea Carte de aur legată în piele. Mulți dintre cei ce au vizitat această modernă unitate a industriei chimice românești și-au așternut impresiile lor elogi-oase. Cite culori de cerneală atîtea limbi.

Insoțitorul meu este inginerul dispecer Dinu Marin. A trecut mult timp pînă a fost găsit. Pentru că el cunoaște totul pe această întindere traversată de conducte ciudate, asemenea unor rădăcini aeriene ale unor arbori din Ceylon, putea fi pretutindeni. Este zgîrcit la vorbă și, paradoxal, acolo acest fapt mi s-a părut calitatea esențială a unui bun ghid. Aproape amețit de peisajul bogat, era justificat ca elementul vizual să aibă întîietate. Insoțitorul purta doar elementele cheie pentru a înțelege esența celor văzute. Prea multe reacții se petrec sub ochii mei pentru a le pătrunde înțelesul. Știu un singur lucru: valențele cele mai interesante, disponibilitățile care m-au interesat, au fost cele ale oamenilor. Posibilitatea devenirii lor, combinația lor cu lumina și cartea tehnică și de cultură umanistă i-au transformat în piloane de bază ale civilizației socialiste.

Mă află în clădirea compactă, fără ferestre, pe care de multe ori o văzusem din tren, nu-

socialiste

MONOGRAFII

mai din tren. Ea este, aș spune, marea finală a multor, foarte multor instalații care-și varsă aici (n-aș vrea să fac vreo greșală tehnică) polimerul ce va deveni fir de relon, prin topire și filare. Asta se întîmplă sus, sub paza citor-va bărbați. Pe măsură ce firul se apropie de starea fizică pe care toți o cunoaștem, intră în joc miștile albe ale femeilor. La fir subțire, degete delicate și sprintene. Desprind citeva nume de pe un panou al celor buni. Sînt scrise pe stegulețe triunghiulare, în atelierul „Etirare-fire”: Didina Panait, Cornelia Pușcă, Natalia Mîndru. Nu le-am văzut fața. Pot fi cele care veghează acum suveicile. Nu prea au timp să-mi dea atenție, sînt obișnuite cu reporterul, firul nu le dă răgaz. Aș întreba pe dispecer multe lucruri dar el simte asta și-mi explică: lumină artificială, sală închisă ermetic, temperatură constantă 22—24°, umiditate 60 la sută. Aerul intră astfel preparat prin niște guri (le-aș numi vitale) și iese prin altele. Există o instalație de climă. Aici nu e vară și iarnă, nu sînt anotimpuri. Afară zăpezile mai mari ca în orice alt an, au zidit forme ciudate așa cum le-a așezat vîntul. Policaprolactama, relonul adică, este pretențios, probabil fiindcă este alb. În atelierul „supraelastic” o întîlnesc pe tînăra Ecaterina Chelaru. Rostesc fiecare întrebare de două ori, ea spune că nu e nevoie, aude, dar eu nu aud de zgo-

mot. Are 24 de ani, căsătorită, șefă de echipă, absolventă a unei școli profesionale metalurgice, este bună gospodină, stă în bloc, merge des la teatru, lucrează aici din prima zi a uzinei, cîștigă foarte bine. Ecaterina Chelaru este o femeie crescută în și de uzină. Ceea ce mă izbește în dialogul cu ea este faptul că nu se consideră un om finit, mai are de făcut ceva, un curs, o școală, poate facultatea.

Un scurt telefon dat serviciului tehnic și află lungimea firelor produse aici zilnic:

— Fire relon	— 702.000 km
— Fibre relon	— 8.475.000 km

Pentru melană calculul l-am făcut la început.

Firele deci, inconjoară pămîntul la propriu și la figurat de mai multe ori pe zi.

Din fenol (pentru relon) și gaz melan și amoniac (pentru melană) se obțin: lenjerie, tricotate, stufe, impermeabile, ținute, mănuși, cravate, dantele, perdele, covoare, site moară, articole volaj, tapițerie auto, perii, izolații electrotehnice, pinză cort, iață pescărească. Și lista ar putea fi continuată. Iată, fibra aceasta a schimbat fața cotidianului.

Munca insuficientă a celor cîteva mii de muncitori ai Uzinei de fibre sintetice se adaugă strălucitelor realizări ale industriei chimice românești, de mult cunoscută în lume.